

HOTĂRÂREA PLENULUI CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

De modificare și completare a Hotărârii Plenului CSJ nr. 4 din 15.04.2013 „Privind practica judiciară de soluționare de către instanțele judecătorești a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei”

Ținând cont de modificările și completările operate în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.225-XV din 30.05.2003, în Codul familiei, adoptat prin Legea nr. 1316-XIV din 26.10.2000, în baza art. 2 lit. d), art. 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, art. 17 din Codul de procedură civilă, Plenul Curții Supreme de Justiție

hotărăște:

Se modifică Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 15.04.2013 „Privind practica judiciară de soluționare de către instanțele judecătorești a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreținere pentru copii și alți membri ai familiei”, după cum urmează:

1. În partea introductivă, la alineatul (2), sintagma „în temeiul art. 2 lit. e)” se substituie cu sintagma „în temeiul art. 2 lit. d)”.

2. La punctul 2, alineatul (6), cuvintele „în conformitate cu art. 60 alin. (2) CPC” se substituie cu cuvintele „în conformitate cu art. 60 alin. (5) CPC”.

3. La punctul 4:

a) alineatul (5), textul: „În cazul când debitorul întreținerii și/sau creditorul întreținerii sunt declarați incapabili, contractul este încheiat de către reprezentanții legali ai acestora. Persoanele cu capacitatea limitată de exercițiu încheie contractul cu acordul curatorului.” se exclude;

b) alineatul (11), după textul: „Conform alin. (2) al art. 75 din Codul familiei, la examinarea cauzei, instanța judecătorească este în drept de a micșora sau majora cuantumul cotelor, stabilite la art. 75 alin. (1),” se introduce textul: „ținându-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante”;

c) punctul se completează cu noi alineate, care vor avea următorul cuprins:

„Starea materială reprezintă situația socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex.: capacitatea de muncă, studiile etc.).

Starea familială definește conjunctura și relațiile persoanei (părintelui) în interiorul comunității umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie. Cu titlu exemplificativ, remarcăm următoarele aspecte intrinseci, care influențează per ansamblu starea familiei, a cărei listă nu este una exhaustivă, și anume, numărul copiilor și persoanelor aflate la întreținere.

Sintagma alte circumstanțe importante, stipulate la finalul normei disputate, extinde sfera de aplicare a art. 75 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă care se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanței de judecată, din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condițiile reliefate supra (ex.: chestiuni de ordin medical).

De dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere pot beneficia, în egală măsură, ambii părinți, în dependență de starea materială și familială a acestora, fiind suficientă în acest sens, întrunirea cel puțin a uneia din aceste ipoteze, însă schimbarea situațiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci esențială, sarcina aprecierii respective aparținând în exclusivitate instanței competente să o examineze.

Titularul acțiunii care, în temeiul art. 75 alin. (2) din Codul familiei, pretinde modificarea (micșorarea sau majorarea) cuantumului pensiei de întreținere, își poate întemeia pretențiile sale, potrivit regulilor generale ale procesului civil (contradictorialitatea, egalitatea etc.), fără a fi necesară respectarea unor condiții prealabile ce ar obliga reclamantul (părintele) să purceadă la adresarea în judecată, întru obținerea unui act judecătoresc de dispoziție, având ca obiect încasarea pensiei de întreținere pentru copilul din căsătoria în care se află. Or, legiuitorul nu a prevăzut în cazul modificării mărimii pensiei de întreținere a altor condiții suplimentare decât cele indicate în art. 75 alin. (2) din Codul familiei. Însă potrivit principiului disponibilității, reclamantul nu este privat de dreptul de a prezenta în instanță o asemenea probă scrisă, dacă ea există.

Instanțele de judecată urmează a ține cont de principiul interesului superior al copilului, consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relație de căsătorie, precum și de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte. Mai mult ca atât, modificarea (micșorarea sau majorarea) cuantumului pensiei de întreținere nu trebuie să favorizeze interesele unui copil în detrimentul altuia, mărimea acesteia trebuie să fie una rezonabilă și echitabilă, determinată în exclusivitate de instanța de judecată, a cărei discreție decizională nu trebuie să depășească cadrul legal pertinent.”

(Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 92 din 19 septembrie 2016 Cu privire la examinarea de către instanțele de judecată a litigiilor ce au ca obiect modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor prin prisma art. 75 din Codul familiei)

4. La punctul 9, alineatul (2):

a) la litera a), sintagma „invalid de gradul I, II sau III” se substituie cu sintagma „persoană cu dizabilitate severă, accentuată sau medie”;

b) la litera d), cuvântul „invalid” se substituie cu sintagma „cu dizabilități”, iar sintagma „invalid de gradul I” se substituie cu sintagma „cu dizabilități severe”.

Președintele Curții Supreme de Justiție

Mihai Poalelungi

Chișinău, 16 octombrie 2017
nr.23